

I. Informații generale despre curs și seminar

Titlul disciplinei: Teologie fundamentală și dogmatică II: Dumnezeu Creatorul și Mântuitorul

Codul: OP

Numărul de credite: 6

Locul de desfășurare: Piața Avram Iancu, sala Nicolae Colan

Programarea în orar a activităților: Joi 10-13

II. Informații despre titularul de curs

Nume, titlul științific: Bel, Pr. prof. univ. dr. Valer

Informații de contact: Tel. 0741-093577; 0265590597

Ore de audiență: miercuri 13-15; e-mail: belteol@yahoo.com

III. Descrierea disciplinei/cursului

Cursul are ca obiectiv expunerea învățaturii creștine ortodoxe despre crearea lumii și despre mântuirea și desăvârșirea ei în și prin Iisus Hristos. În acest scop va prezenta lumea ca operă a iubirii lui Dumnezeu destinată transfigurării sau îndumnezeirii în contrast cu teoria evoluționistă. Adusă la existență prin voința absolut liberă a lui Dumnezeu, din iubire, prin Cuvântul Său, lumea are o raționalitate internă, posedând în același timp virtualități multiple și fiind deschisă spre viitor. Lumea culminează în om, iar omul se împlinește și se desăvârșește în comuniunea cu Dumnezeu. Adus la existență ca încununare a creației, printr-un act special al lui Dumnezeu, omul are o constituție psiho-fizică, este o ființă personală creată „după chipul lui Dumnezeu”, conștient de sine și de ordinea creației, având chemarea să descopere și să actualizeze virtualitățile pasive ale lumii în colaborare liberă cu Dumnezeu creatorul, spre împlinirea sensului său și al creației în Dumnezeu. Înstrăinându-se de Dumnezeu prin cădere, omul are nevoie de mântuire, de eliberarea de robia păcatului și a morții. Această eliberare i-o aduce Dumnezeu însuși prin întruparea, jertfa, învierea și înălțarea Fiului Său, dăruindu-i o nouă existență în comunicarea cu Sine. În Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu întrupat, jertfit, înviat și înălțat de-a dreapta Tatălui, se revelează constituția și destinul hristologic al omului, adevărului omului și al creației.

Competențele dobândite: înțelegerea și însușirea învățaturii de credință creștină referitoare la creație sau lume, la antropologie și la Persoana și lucrarea mânturitoare a lui Iisus Hristos ca premise pentru luminarea și consolidarea credinței creștine, predarea și explicarea acestora în contextul lumii contemporane.

Metoda de realizare: prelegere cu seminarizare.

IV. Bibliografie obligatorie:

1. Pr. prof. dr. Dumitru Stăniloae, *Teologia Dogmatică Ortodoxă*, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, vol 1 și 2, București, 1978, 1997, 2003.
2. Idem, *Iisus Hristos sau restaurarea omului*, Ediția a II-a , Ed. Omniscop, Craiova, 1993
3. Pr. prof. dr. Dumitru Popescu, *Iisus Hristos Pantocrator*, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 2005
4. Idem, *Introducere în Dogmatica Ortodoxă*, Ed. Libra, București, 1997.
5. *Teologia Dogmatică și Simbolică*, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1958, Ediția a II-a, Ed. Renașterea, Cluj-Napoca, vol. I, 2004, vol. II, 2005.
6. Pr. prof. dr. Ion Bria, *Credința pe care o mărturisim*, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1987
7. Panayotis Nellas, *Omul – animal îndumezeit*, Ed. Deisis, Sibiu, 1998, 1999
8. Christos Yannaras, *Abecedar al credinței*, Editura Bizantină, București, 1996

V. Planificarea. Calendarul întâlnirilor și al verificărilor intermediare

1. Lumea operă a iubirii lui Dumnezeu destinată îndumnezeirii: crearea lumii din nimic, în timp, motivul și scopul creației, creaționism și evoluționism.

Dumitru Stăniloae, *Teologia Dogmatică Ortodoxă*, vol 1, p.328-344; Pr. prof. dr. Dumitru Popescu, *Iisus Hristos Pantocrator*, p. 142-146; *Introducere în Dogmatica Ortodoxă*, p 91-124; Christos Yannaras, *Abecedar al credinței*, p. 52-70; *Teologia Dogmatică și Simbolică*, Ed. a II- a, vol 1, p. 348-356

2. Lumea operă rațională a lui Dumnezeu. Virtualitățile alternative ale raportului omului cu lumea.

Dumitru Stăniloae, *Teologia Dogmatică Ortodoxă*, vol 1, p.345-375; Pr. prof. dr. Dumitru Popescu, *Iisus Hristos Pantocrator*, p. 140-142; *Introducere în Dogmatica Ortodoxă*, p 91-124; Christos Yannaras, *Abecedar al credinței*, p. 53-70; Panayotis Nellas, *Omul – animal îndumezeit*, Ediția a II-a., p. 123-132.

3. Crearea omului. Omul creat printr-un act special al lui Dumnezeu. Constituirea și menirea omului.

D. Stăniloae, *Teologia Dogmatică Ortodoxă*, vol 1, p.375-409; D. Popescu, *Iisus Hristos Pantocrator*, p. 167-172; *Introducere în Dogmatica Ortodoxă*, p 113-116; Ch. Yannaras, *Abecedar al credinței*, p. 71-69; *Teologia Dogmatică și Simbolică*, vol 1, p. 381-402.

4. Starea primordială, căderea și urmările ei.

D. Stăniloae, *Teologia Dogmatică Ortodoxă*, vol 1, p.410-418; 465-488; D. Popescu, *Iisus Hristos Pantocrator*, p. 172-178; *Introducere în Dogmatica Ortodoxă*, p 125-182; Ch. Yannaras, *Abecedar al credinței*, p. 97-113; *Teologia Dogmatică și Simbolică*, vol 1, p. 402-416; P. Nellas, *Omul – animal îndumezeit*, p. 84-122.

5. Crearea lumii nevăzute. Îngerii lumii și rolul lor în progresul spiritual al omului. Îngerii căzuți și rolul lor în căderea omului. Lucrarea răului în lume.

D. Stăniloae, *Teologia Dogmatică Ortodoxă*, vol 1, p.419-464; D. Popescu, *Iisus Hristos Pantocrator*, p. 146-153; 164-167; *Teologia Dogmatică și Simbolică*, vol 1, p. 363-377.

6. Providența dumnezeiască.

D. Stăniloae, *Teologia Dogmatică Ortodoxă*, vol 1, p.489-497; D. Popescu, *Iisus Hristos Pantocrator*, p. 182-185; *Teologia Dogmatică și Simbolică*, vol 1, p. 357-363.

7. Pregătirea omenirii pentru venirea Mântuitorului. Întruparea Fiului lui Dumnezeu pentru mântuirea lumii.

D. Stăniloae, *Teologia Dogmatică Ortodoxă*, ediția a II-a, vol. 2. p. 7-16; Idem, *Iisus Hristos sau restaurarea omului*, p. 88-103; D. Popescu, *Iisus Hristos Pantocrator*, p. 186-194; *Teologia Dogmatică și Simbolică*, vol 2, p. 7-21.

8. Chipul evanghelic și istoricitatea lui Iisus Hristos ca Dumnezeu și om. Mărturiile sfinților Apostoli despre Hristos. Mărturia Sfințelor Evanghelii despre Iisus Hristos ca Dumnezeu și Om (Hristologia Noului Testament).

D. Stăniloae, *Teologia Dogmatică Ortodoxă*, vol 2, p.16-25; Idem, *Iisus Hristos sau restaurarea omului*, p. 47-54; D. Popescu, *Iisus Hristos Pantocrator*, p. 194-199; V. Bel, *Misiunea Bisericii în lumea contemporană. 1. Premise teologice*, p. 33-47; *Teologia Dogmatică și Simbolică*, vol 2, p. 402-416.

9. Definierea dogmatică a persoanei lui Iisus Hristos. Controverse și erezii hristologice. Dogma de la Calcedon.

D. Stăniloae, *Teologia Dogmatică Ortodoxă*, vol 2, p.25-39; Idem, *Iisus Hristos sau restaurarea omului*, p.104-127; D. Popescu, *Iisus Hristos Pantocrator*, p.199-208; *Teologia Dogmatică și Simbolică*, vol 2, p. 20-25, 35-37.

10. Unirea ipostatică și consecințele Întrupării Cuvântului pentru mântuirea noastră.

D. Stăniloae, *Teologia Dogmatică Ortodoxă*, vol 2, p.39-72; Idem, *Iisus Hristos sau restaurarea omului*, p. 128.139; D. Popescu, *Iisus Hristos Pantocrator*, p.209-221; *Teologia Dogmatică și Simbolică*, vol. 2, p. 25-35.

11. Iisus Hristos privit în lucrarea Lui mântuitoare: cele trei direcții ale Mântuitorului Iisus Hristos și cele trei slujiri mântuitoare. Iisus Hristos ca Învățător-Prooroc.

D. Stăniloae, *Teologia Dogmatică Ortodoxă*, vol 2, p.73-86; Idem, *Iisus Hristos sau restaurarea omului*, p.197-241; D. Popescu, *Iisus Hristos Pantocrator*, p.222-227; *Teologia Dogmatică și Simbolică*, vol 2, p. 38-40.

12. Iisus Hristos Arhiereul și Jertfa supremă.

D. Stăniloae, *Teologia Dogmatică Ortodoxă*, vol 2, p.86-102; Idem, *Iisus Hristos sau restaurarea omului*, p.242-330; D. Popescu, *Iisus Hristos Pantocrator*, p.228-232; *Teologia Dogmatică și Simbolică*, vol 2, p. 41-41, 44-56.

13. Iisus Hristos ca Împărat. Realitatea învierii lui Hristos, legătura lui Hristos cel înviat cu planul istoriei, Înălțarea la cer.

D. Stăniloae, *Teologia Dogmatică Ortodoxă*, vol 2, p.102-126; Idem, *Iisus Hristos sau restaurarea omului*, p.332-393; D. Popescu, *Iisus Hristos Pantocrator*, p.232-240; *Teologia Dogmatică și Simbolică*, vol 2, p. 42-43.

14. Iconomia Duhului Sfânt și legătura sa cu iconomia Fiului. Lucrarea harului dumnezeiesc și lucrarea liberă a omului cu acesta. Darurile Sfântului Duh și dobândirea lor în Biserică.

D. Stăniloae, *Teologia Dogmatică Ortodoxă*, vol 2, p.130-137, 199-217; D. Popescu, *Iisus Hristos Pantocrator*, p.282-287; *Teologia Dogmatică și Simbolică*, vol 2, p.75-104.

VI. Modul de evaluare:

Examinare orală. Verificarea și evaluarea gradului de înțelegere și însușire a învățaturii creștine despre lume, om, raportul omului cu lumea, providența divină, taina persoanei lui Iisus Hristos și a lucrării Lui mântuitoare ca premisă a predării credinței creștine în contextul lumii contemporane.

VII. Detalii organizatorice, gestionarea situațiilor excepționale:

Condiții de prezentare la examen: participarea și colaborarea la cursuri și seminarii și studierea bibliografiei. Frauda la examen atrage după sine nepromovarea acestuia.

VIII. Bibliografie opțională

1. Sf. Grigore de Nazians, *Cele cinci cuvântări teologice*, trad. D. Stăniloae, București, 1993.
2. St. Ioan Damaschinul, *Dogmatica*, trad. D. Fecioru, ed. a II-a, București, 1993.
3. *Filocalia*, trad. D. Stăniloae, vol. 1-12, Sibiu-București, 1947-1992.

4. Sf. Atanasie cel Mare, *Scrieri. Partea I*, trad. D. Stăniloae, Col. PSB, București, 1987.
5. Pr. prof. dr. Dumitru Stăniloae, *Chipul evanghelic al lui Iisus Hristos*, Sibiu, 1991.
6. Idem, *Chipul nemuritor al lui Dumnezeu*, Craiova, 1987.
7. Idem, *Iisus Hristos lumina lumii și îndumnezeitorul omului*, București, 1992.
8. Pr. prof. dr. Dumitru Popescu, *Ortodoxie și contemporaneitate*, Ed. Diogene, București, 1996.
9. Idem, *Hristos, Biserică, Societate*, Ed. IBMBOR, București, 1948.
10. Vladimir Lossky, *Teologia mistică a Bisericii răsăritene*, trad. Vasile Răducă, București, 1992.
11. Serafim Rose, *Cartea Facerii. Crearea lumii și omul începuturilor*, Ed. Sophia, București, 2001.
12. John Meyendorff, *Hristos în gândirea creștină răsăriteană*, Ed. IBMBOR, trad. N. Buga, București, 1997.
13. *Știință și teologie. Preliminarii pentru dialog*, XXI: Eonul dogmatic, București, 2001.